

KOPPLING TILL LÄROPLANER

Arbetet med de frågor som tas upp i [MIK för mig](#) kan kopplas till flera delar av de styrdokument som ligger till grund för skolans arbete. Det handlar om kunskaper och värden som skolan ska se till att eleverna tillägnar sig, innehåll i olika ämnen och förmågor, attityder och förhållningssätt som ska tränas. Digital kompetens är inskrivet i läroplaner, kursplaner och ämnesplaner. Läroplanerna för både grundskolan och gymnasiet innehåller MIK-relaterade utbildningsmål. Här konkretiseras detta för årskurs 7–9 och för gymnasiet.

Koppling till läroplan för grundskolan (Lgr 22)

Skolans uppdrag

Skolans värdegrund och uppdrag

Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Övergripande mål och riktlinjer

Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet, och
- tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Alla som arbetar i skolan ska

#MIKFÖRMIG

- i arbetet med normer och värden uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,
- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden, och
- har fått kunskaper om samhällets lagar och normer, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar i skolan och i samhället.

Relevanta utdrag hämtade från ämnesplaner i årskurs 7–9 med koppling till materialet

Att arbeta med de frågor som tas upp i detta material kan kopplas innehållsmässigt till flera ämnesplaners syfte och centrala innehåll. Genom att arbeta med materialet kan eleverna ges förutsättningar att utveckla olika förmågor, attityder och förhållningssätt.

Samhällskunskap för årskurs 7–9

Ur ämnets syfte:

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv samt möjlighet att utveckla förståelse för hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck. Eleverna ska också ges verktyg att kritiskt granska hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen genom information, ståndpunkter och argument i olika sammanhang och källor.

Genom undervisningen i ämnet ska eleven ges möjlighet att utveckla

- kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter,
- kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället, och
- förmåga att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv och kritiskt granska hur de framställs i olika källor.

Ur ämnets centrala innehåll:

#MIKFÖRMIG

- Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen. Dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter, till exempel gränsen mellan yttrandefrihet och kränkningar i sociala medier.
- Hur media produceras, distribueras och konsumeras samt vilka möjligheter och svårigheter det kan innebära för mediernas roll i ett demokratiskt samhälle.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs i media, till exempel utifrån kön och etnicitet, och hur detta kan påverka normbildning och värderingar.
- Kritisk granskning av information, ståndpunkter och argument som rör samhällsfrågor i såväl digitala medier som i andra typer av källor.

Historia för årskurs 7–9

Ur ämnets syfte:

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar sitt historiemedvetande och sin historiska bildning. Det blir möjligt genom att eleverna i undervisningen får utveckla kunskaper om historiska förhållanden och historiska begrepp, får insikter i hur historia skapas genom tolkningar av källor samt utvecklar förståelse för hur historia kan brukas i olika sammanhang. På så sätt får eleverna förståelse för hur det förflutna har format nutiden och därmed präglar våra förväntningar på framtiden.

Ur ämnets centrala innehåll:

- Tolkning av historiska källor från någon tidsperiod och granskning utifrån källkritiska kriterier. Värdering av källornas relevans utifrån historiska frågor.
- Analys av historiebruk kopplat till någon tidsperiod, till exempel hur olika aktörer använder historia för att skapa eller stärka nationella identiteter.
- Tolkning av historiska källor från tidsperioden och granskning utifrån källkritiska kriterier. Värdering av källornas relevans utifrån historiska frågor.
- Analys av historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel hur olika aktörer använder historia för att skapa opinion eller legitimera makt.
- Tolkning av historiska källor från tidsperioden och granskning utifrån källkritiska kriterier. Värdering av källornas relevans utifrån historiska frågor.
- Analys av historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel hur individer och grupper använder historia för att kritisera samtida fenomen och påverka våra föreställningar om framtiden.

Svenska för årskurs 7–9

Ur ämnets syfte:

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier.

Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmågan att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Eleverna ska ges möjlighet att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.

Ur ämnets centrala innehåll:

- Språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.
- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Förmågor, attityder och förhållningssätt i flera kursplaner

Materialet ger eleverna möjlighet att utveckla förmågor, attityder och förhållningssätt som är centrala i flera ämnen i grundskolan. Här följer några av dessa:

- Analysera
- Kritiskt granska
- Uttrycka ståndpunkter
- Använda relevanta begrepp
- Värdera ståndpunkter

- Söka information och värdera dess trovärdighet och relevans

Koppling till läroplan för gymnasieskolan (Gy 11)

Relevanta utdrag hämtade från ämnesplaner med koppling till materialet

Att arbeta med de frågor som tas upp i detta material kan kopplas innehållsmässigt till flera ämne- och kursplaners syfte och centrala innehåll. Genom att arbeta med materialet kan eleverna ges förutsättningar att utveckla olika förmågor, attityder och förhållningssätt.

Samhällskunskap på gymnasial nivå

I både kurs 1b och 1a1 betonas arbetet med ett kritiskt förhållningssätt till den information som eleven möter. I kurs 2 och 3 i ämnet finns det möjlighet till tematiska fördjupningar. Där kan materialet fungera som en introduktion för att sedan låta eleverna fördjupa sig.

Ur ämnets syfte:

Ett komplext samhälle med stort informationsflöde och snabb förändringstakt kräver ett kritiskt förhållningssätt och eleverna ska därför ges möjlighet att utveckla ett sådant. Det omfattar förmåga att söka, strukturera och värdera information från olika källor och medier samt förmåga att dra slutsatser utifrån informationen.

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.

Undervisningen i kursen samhällskunskap 1b ska behandla följande centrala innehåll:

- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- Källkritik. Metoder att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.

Historia på gymnasial nivå

#MIKFÖRMIG

Genom att arbeta med detta material utvecklar eleverna sina kritiska förmågor. Materialet ger eleverna grundläggande kunskaper i källkritik och är främst användbart i kurserna 1b och 1a1.

Ur ämnets syfte:

Eleverna ska också få utveckla förståelse av nutiden samt förmåga att orientera sig inför framtiden. Historia används för att både påverka samhällsförändringar och skapa olika identiteter.

Undervisningen i ämnet historia ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att söka, granska, tolka och värdera källor utifrån källkritiska metoder och presentera resultatet med varierande uttrycksformer.

Svenska på gymnasial nivå

I kursen Svenska 1, som samtliga elever läser, ingår att eleverna ska lära sig grundläggande källkritik samt frågor om upphovsrätt och integritet vid digital publicering.

Ur ämnets syfte:

- Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker, sammanställer och kritiskt granskar information från olika källor.
- Samhällets utveckling och digitalisering påverkar språk, språkbruk och former för kommunikation. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att orientera sig, läsa, sovra och kommunicera i en vidgad digital textvärld med interaktiva och föränderliga texter.

Undervisningen i ämnet svenska ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att läsa, arbeta med, reflektera över och kritiskt granska texter samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.

Mediekommunikation och Medier samhälle och kommunikation på gymnasial nivå

I ämnena Mediekommunikation och Medier, samhälle och kommunikation är detta materials innehåll centralt. Dessa ämnen läses framför allt av de elever som väljer inriktningen Media på det samhällsvetenskapliga programmet.

#MIKFÖRMIG

Detta material ger elever möjlighet att tillägna sig och utveckla kunskaper, förmågor och förhållningssätt som är centrala i flera ämnen på gymnasiet. Här följer några av dessa:

- Diskutera
- Argumentera
- Värdera
- Formulera
- Reflektera
- Analysera
- Redogöra
- Värdera källor kritiskt
- Redovisa